

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ЩОДО ПСИХОЛОГІЧНОЇ РОБОТИ З ПОСТРАЖДАЛИМИ ДІТЬМИ В ОСЕРЕДКУ НАДЗВИЧАЙНОЇ СИТУАЦІЇ

Діти є самою незахищеною частиною населення. В осередку надзвичайної ситуації маленькі постраждали особливо схильні до травматизму, хвороб, ризику втратити родичів і залишитися самотніми, безпорадними у великій масі людей і тому потребують особливої уваги і турботи.

Слід зазначити, що діти є найбільш складною категорією з точки зору проведення заходів з надання їм невідкладної психологічної допомоги в осередку надзвичайної ситуації.

Фахівці в галузі екстремальної психології стикаються з низкою факторів, які ускладнюють їх роботу з маленькими постраждалими.

Так, при роботі з дітьми в осередку надзвичайної ситуації психолог служби порятунку не має ні достатньої кількості часу, ні можливостей для проведення діагностики стану постраждалих. Психологу в ситуації, що склалася необхідно дуже швидко визначати емоційний стан конкретної дитини, його загальний стан. У більшості випадків фахівці обмежуються візуальною психодіагностикою і короткою бесідою, яка дуже часто з діагностичної процедури переходить в терапевтичну [1]. Тому в умовах надзвичайної ситуації при взаємодії з дитиною психологи стискаються з труднощами первинної діагностики її психічного стану, що в свою чергу ускладнює вибір методу роботи з маленьким постражданим.

Відзначимо й те, що, як правило, в осередку надзвичайної ситуації психологи прагнуть надати психологічну допомогу великій кількості людей, в тому числі і дітям. У більшості випадків це призводить до невиправданого нехтування їх психологічними особливостями.

Але діти – це окрема категорія постраждалих, яка має свої вікові особливості розвитку психіки, і які необхідно враховувати в першу чергу. Так як дитина на відміну від дорослого не завжди може адекватно оцінювати і сприймати що відбувається навколо; вона не завжди може розповісти про те, що відчуває і переживає; вона не завжди може пояснити, в яку ситуацію потрапила і що з нею сталося; і, нарешті, вона не завжди може адекватно реагувати на фахівців, які працюватимуть з нею.

Тому, і методи роботи з дітьми в осередку надзвичайної ситуації повинні бути зовсім іншими, ніж методи роботи з дорослими.

Виходячи з практичного досвіду фахівців науково-дослідної лабораторії екстремальної та кризової психології найбільш ефективними, з точки зору психологічної роботи з постраждалими дітьми в осередку надзвичайної ситуації, є методи ігротерапії, лялькотерапії, арт-терапії та казкотерапії.

Використання іграшок і ляльок в умовах надзвичайної ситуації дозволяє зробити допомогу дитині якомога ефективнішою. Іграшки дозволяють налагодити контакт з дитиною, зняти негативні психічні переживання, а також

виступають як засіб діагностики та психологічного супроводу дітей в умовах надзвичайної ситуації.

Паралельно з використанням лялькотерапії дуже часто в осередку надзвичайної ситуації застосовується і арт-терапія. Малювання і ліплення допомагають діагностувати внутрішній стан дитини, виразити їй почуття та емоції, в тому числі і негативні, в символічній формі, опрацювати пригнічені почуття і думки, пережити придбаний негативний досвід.

Що стосується казкотерапії, то в умовах надзвичайної ситуації використання цього методу дозволяє психологу в найкоротші терміни опрацювати страхи, які з'явилися у дитини після трагічної події. А також визначити стратегії вирішення проблемних ситуацій у житті маленьких постраждалих.

Безумовно, в кожній конкретній ситуації психолог повинен застосовувати не один конкретний метод, а скоріше набір технік, методик, які поєднуються один з одним і підходять конкретній постраждалій дитині.

Головне, що необхідно пам'ятати при наданні невідкладної психологічної допомоги дітям в осередку надзвичайної ситуації є те, що їх неможна залишати одних без підтримки, а обов'язково потрібно оточити турботою, увагою та надати можливість опрацювати пережиту травматичну подію. Щоб маленькі постраждалі не відчували себе покинутими і самотнім у важких умовах надзвичайної ситуації.

Література.

1. Кризова психологія [Текст] : навч. посіб. / За заг. ред. проф. О.В. Тімченка. – Х. : НЦЗУ, КП «Міська друкарня», 2010. – 383с.